

JEDEN VŠEDNÍ ŠEDIVÉ ZIMNÍ DEN BEZ SNĚHU

Šel jsem na ranní autobus. Za sebou slyším naříkavý hlas, jak do telefonu cestou vzlyká a něco vyčítavě říká. Je to slečna ze sousedního domu. Neznáme se jménem, jen se občas potkáváme v busu. Vždy mne „fascinovala“ dokonalostí nalíčení obličeje a oblečením. Vše dokonalé, bez nejmenší chyby. Ráno musí vstát o 2 hodiny dřív jak já, aby jela stejným busem. Dokonalá maska - úkryt za maskou. Na světle vidím, že dnes není nalíčená, starosti (furt telefonuje, tak je zřejmé, že starosti s klukem) jí to nedovolily. Normální obličej (už ne tak „mladý“) kontrastuje s dokonalým výstředním oblekem (slzy nevnímám). Uvědomuji si, že dnes nemá jen povrch... Zvláštní setkání.

Pak:

Byl jsem na Ministerstvu zdravotnictví. Diskutovat s úředníky. Většina byli úředníci, jen jeden nebyl. Byl nápadný. Úředníkům jde o to, aby vše bylo podle pravidel. Je třeba respektovat jen pravidla. Správně umístit razítko na správný dokument ve správnou chvíli. (*Vzpomínám na starého úředníka který mi jednou ověřoval podpis a zároveň zaškoloval mladou úřednici a říkal své zkušenosti: „Hned po zjištění úkonu, který budete vykonávat, si shodte nepotřebná razítka, aby zde stálo madlem nahoru jen to, které pak budete potřebovat - tím nesáhnete vedle...“*.) Ten, co nebyl úředníkem, hovořil o smyslu věci a jejich převedení do pravidel úřadů. Byl to zvláštní projev. Svěží duch mezi úředníky, úředníkům rozumějící. Výjimečný. Úřad a duch.

Pak:

Byl jsem na Teologické fakultě v Dejvicích. Šel chodbami s obrazy našich kardinálů, biskupů, světcích biskupů a dalších hodnostářů. Někteří byli nepřístupného obličeje, někteří se tvářili úředně a důstojně. Úředníci. Někteří měli dětskou jiskru v obličeji, někteří obličej „dobrotiska“ (Pan P. - a čtu, že má na starosti mládež, tak to je dobře). Poměr úředníků a těch druhých byl asi podobný, jako na ministerstvu. Všichni měli na krku řetěz s křížem a většinou (nebo všichni?) i s ukřižovaným... Funkce ve vztahu k Písmu. (*Napsal jsem ve vztahu, před tím jsem tam měl několik vět okolo toho, co je lepší nazvat jen neutrálně „vztahem“*.) Úřad a Písmo. Strohé.

Pročítal jsem rozvrh hodin v učebnách - latina, starý zákon, nový zákon, liturgie, dogmatika... Prohlížel si portréty přednášejících a studentů. Chybí tu dívčí tváře. Možná i cit. (Je tu láska?) Měl jsem pocit zvláštní skupiny vytržené ze společnosti (to není ani dobře a ani špatně) a tvořící samostatnou společnost (nevím, zda to je dobře nebo špatně). Žít podle Písma (jak je to vlastně s ním) a učit tak žít jině (mám se ptát, zda je to dobře anebo špatně?).

Nebylo mi tam dobře, nemělo to můj rozměr (to je můj problém).

Setkal jsem se tam s redaktorem. Byl to člověk s jiskrou a dobrou duší. Bylo krásné s ním povídat. Nebyl úředník. Potěšil mne. Hovořili jsme o fotkách a vybírali. Věděl, co se mu líbí (projevila se duše), co se může použít (přijme to ten úředník? - projevilo se rozum) a co je třeba použít (přijme to ten člověk z lidu? - projevilo se praktické myšlení). Trvalá nutnost vybírat citem, nepřekročit Písmo a prodat lidem. Ano, rozumím.

Na zahradě v areálu byly lavičky. Pompézní betonové a tuze vysoké široké a mohutné. Stromy okolo maličké. Nesedělo by se mi tam dobře, bylo to pro persóny.

Budově dominuje kopule jako ve Vatikánu a Kristus držící si svůj kříž jako symbol. Ne nesoucí. Stojí u kříže jako u nového auta. Drží si ho. Dva symboly, propojené umělým gestem. Napadlo mne, jak by asi bylo mnohé jiné, kdyby nebylo tenkrát zvykem ukřižování (nebudu rozebírat, co pak lze uctívat a držet na obrazech - *absurdní*). Pokus o vložení více symbolů z jednoho Písma do jednoho díla. Studený a úřední. Bez citů. Bez rozměru podle člověka. (Asi i bez lásky. Ale paní vrátná byla laskavá.)

Odcházel jsem a spojoval si postřehy a dojmy z prostor fakulty s postřehy a dojmy z knihy pana Kozáka o textech gnostických a biblických. O smyslu toho všeho. O důležitosti společenské a absolutní (=pro Absolutno).

Co je politika, co přesvědčení duše, co obchod, co zvyk. Kde jsou jaké pravdy a kde je Pravda. Co je smyslem všeho, co je smyslem za vším... Kde je hranice úřadu a co je za hranicí úřadu...

A také - kdy je úřad pro věc a kdy věc pro úřad. Kdy úřad pro Písmo a kdy Písmo pro úřad. Bylo pro úřad? Jak je to s tím Písmem? Tolik let se nad tím zamýšlím a snažím se to pochopit. A jak s těmi Písmy dalšími (je tolik svatých textů a různých a významných a obhajovaných i vyvracených a zaručeně jedine správných a a a) a ...

Pak:

Byl jsem na poště. Poslat složenky a pak jednu jako dar. Peníze někomu, kdo je potřebuje pro dobré věci. Chtěl jsem mu je položit v nestřežené chvíli na stůl a odejít. Napsal jsem do rubriky odesílatel „dar“. Úřednice to odmítla přijmout, protože předpisy nařizují vyplnění odesílatele. Já jí tvrdil, že odesílatel je anonymní. Ona, že adresa být musí, jinak to nelze přijmout a a... a hned volala šéfovou. Ta nebyla úřednice. Právila, že adresa být musí..... Nějaká.

Napsal jsem do rubriky jméno: „Dar Anonymní“, ulice: „Nejasná 7“ . směrovací číslo podle hodinek. Úřad má co potřebuje, účel je splněn. Šéfová uměla propojit život s písmem. Písmem poštovním.

Pak:

Byl jsem za tátou na klinice. Včera ho tam převezla RZta z nemocnice, kde to již nezvládali. Nic nečekaného, pokračování jeho nemoci a hlavně zvýšení jeho bolestí. Krevní onemocnění ho nebolí (ač je zásadním problémem), ale letité bolesti se vystupňovaly a ty se nejvíce připomínají. Má bolesti řadu let, ale dalo by se říci, že vlastně už od roku 1944. Zamýšlím se nad tím, proč to tak je. Pokud fungují ony vyšší duchovní principy (a já tomu věřím, ač to ještě nevím jak se patří), pak je někde něco, co bylo přehlédnuto.

To něco neodhalí (většinou) nikdo jiný, než ten, koho se to týká. Osobní sdělení. Zamýšlím se nad tím a mohu jen spekulovat. Mám i takové příklady v sobě. Táta měl tolik let bolestí a tolik let životní optimismus, že jsem vždy žasnul, kde ho bere. Teď má spíš jen ty bolesti. A asi v sobě myšlenku, kterou se bojí vyslovit, protože mu ji každý hned vyvrátí a odmítne o tom debatovat. Jen ji naznačuje. Jeho čas ubíhá s bolestí a s čekáním, až bude více hodin a ještě více hodin a ... Mysl zaměstnaná bolestí. Čekání na stanici, kde jsou jen rezavé koleje. A co pak...

Chvilky návštěv přinesou rozptýlení, ale nic neřeší. Mysl se zatemňuje, duše chce svobodu...

Sám v sobě chápu rozhodnutí někoho, že již chce vystoupit, zejména když tuší, že ten vlak života jezdí pořád dokolečka (to je v životě mnohých běžné), ale tenhle vlak má ten okruh stále menší a menší, poloměr se zmenšuje, není již mnoho ke koukání za oknem.

Pookřeje, když se povídá o vnučích. A já tuším, že k návratu domů (na jak dlouho by to ale bylo?) by ho přimělo pomyšlení na vnučky, kteří tam za ním přijdou a že návrat domů je největším přáním babičky (neumí si představit, že by byla doma sama - z dvojice většinou ale zůstane nakonec jeden, leč je sám? - asi jak kdo). A kluci napsali dědečkovi krásné psaní, že ho mají rádi. Ale mají rádi mnoho jiných bytostí a věcí současných i budoucích - nejsou sami. A tak je to dobře.

Přemýšlím, co k tomu může říci teolog z Dejvic. Většinou se v podobných situacích cituje něco z Bible. Slova. Vznesená prázdná slova o smyslu života - tak obecně. A často jen úředně.

(Četl jsem v Bibli. Dala mi víc dotazů než odpovědí. Čtu o Bibli. Tak i tak. Mám hodně odpovědí, ale i dotazů a nejasností. Má to smysl? Je to jen zajímavost? Tak i tak...)

Pak:

Jdu na tramvaj. Venku je večer, pán prodává kuřata a píše, že jsou nejlepší. Slečna se rozčiluje do telefonu kvůli špatně naplánovanému večeru tím troubou na druhém sluchátku. Manželé naproti nezúčastněně hledí z okénka, každý jinam. Lidé se koukají z okének svých vlaků jezdících po dosud velkém okruhu.

Na sedadle vedle sedí krásná bytost. Obličej z profilu dokonalý. Radost pro malíře i fotografa (i pro jiné). Představuji si ji za padesát let. Vzpomínám na sousedku z ranního autobusu. Povrch. Celý den vnímáme hlavně povrch. Vhled pod povrch zamrazí, probudí, vryje se, potěší... Je vzácný (jak komu).

(Když chci vidět, co je uvnitř jablka, rozřizu ho. A vidím - POVRCH řezu! A co je pod ním? Pod povrchem řezu? Nakonec mám na talíři pyré a jádérka a to není ani jablko ani podstata. Nebo ano?)

Co je pod povrchem, co je v duši a co pod povrchem duše? Mění se to? A jak?

Třeba se celý život pod povrchem duše vytváří jádérko, které je pak výsledkem celé pouti. A to jádérko je nezávislé na stavu těla a mysli v tom pozdním věku, neboť ono je z jiného světa mimo hmotu...

Pak:

Jdu do knihkupectví pro slovník. A vidím tam starou známou (dříve a jen chvíli pro mne zajímavou, ale brzo odloženou) knihu, kterou autor (jak píše) psal pod vedením Božím. On ji (říká) spíš jen zapsal (kdo dostal honorář, to nepíše). Takových knih, které napsal někdo pod duchovním vedením, jsem v posledních létech viděl (i prošel) více. Je jich hodně! A teď musím zdůraznit, že:

- věřím, že to tak může být, že lze získat myšlenku (vhled, intuici, vizi) - je to dar!
- věřím, že to tak může být, ale většinou jen tu a tam - je to pro většinu z nás vzácná bylina!
- když je těch myšlenek na celou knihu (nebo více dílů, protože o první byl zájem) a různých knih takto vzniklých je více od více autorů, tak je to divné - vzácné byliny nerostou překotně jako plevel!

A pak jsem si vzpomenu na doma rozečtenou zvláštní knihu pana Kozáka, kde v textu (velmi fundovaném a řekl bych i odborně kvalitním) bádá nad vznikem Starého i Nového zákona a jiných textů (a cituje nápadně podobné texty jiných starších a kulturně vzdálenějších autorů) a já mám pocit, že ono je to stále podobné... Najednou si v knihkupectví uvědomuji souvislosti...

Věřím na vhled, intuici, vizi. A kdyby třeba autor poctivě napsal tyto takto vzniklé (darované) myšlenky červeně a ostatní text modře, bylo by vše jasnější. Pár červených vět v modři mnoha vlastních úvah a zkušeností a myšlenek přejatých. Bylo by to poctivé a cennější. Kolik by bylo v Bibli červených a kolik modrých vět? (Zde by měly být ještě věty zelené = zkomolené překlady (výklady), ale to už by bylo moc barevně náročné.)

Je to tuze citlivé a možná i zásadní téma. Je na delší úvahy i povídání o slovech a slovech před slovy a slovech druhotných po Slově prvotním.

Slova jsou fajn. Slova jsou nutná. Slova jsou pomůcka. Slova jsou zavádějící. Slovy se lze i žít...

Slova musí být u startu. Poctivá a cenná slova. A na začátku cesty...

A pak? Méně a méně... Méně a m... Méně... Mén... M... ...

Vím, že přes slova se nedostanu k cíli. Přes neslova to zatím neumím (ani editor nemá neslova ve slovníku, podtrhává mi to jako slovo chybné), ale musí to být také cesta. Když to nejde přes slova, tak to musí jít přes neslova, jinak je úloha neřešitelná.

Přes neslova se to učím. Už dlouho. Už tuším jak. Jen být důslednější.

Teď mi to ještě jde. Teď, když mne nic nebolí, mám jasnou mysl (nojo - skoro jasnou), vědomí lásky (netroufám si psát velké L) a můj vlak nejezdí v kruhu na první pohled patrném. Teď je ten čas. Teď stále ještě je... Teď!

Co mi brání?

Co nám brání?

Cesta k poznání. Cesty k poznání...

Nejde o povrch...

Hledat pod povrchem...

*Tvořit pod povrchem...
Tvořit se pod povrchem...
S láskou k druhému,
k sobě
a hlavně s Láskou k Pravdě,
s Láskou (a to je absolutně nejtěžší, leč nejkrásnější)...*

*M. Zámečník
(zima 2002)*